Viața Satului

NR. 14 (4731) MIERCURI, 1 APRILIE 1992 · Editor: Guvernul Republicii Moldova · Apare de la 1 mai 1945 · Prețul 1 rublă

CĂTRE POPORUL MOLDOVEI

ONORAȚI COMPATRIOȚI!

Povara bunătății noastre apasă greu de amenințînd, poate mai mult ca oricînd, ne strivească. E al treilea an de cînd mină de străini obraznici pînă la culme, cînd bloc fariseic cu vînzătorii de neam, hărțuiesc fără încetare în propria ca. Neliniștea, nesiguranța în ziua de mîi teama pentru viața aproapelui și ărțuia dintre noi ne pasc mereu, ajun- de acum să ne întoarcă direct din va armei. E capătul răbdării, cît de cteristică n-ar fi poporului nostru iu- de pace această bună calitate umană. Dumnezeu mi-e martor, nu am vrut odată vărsare de sînge, am respins oideauna ideea confruntării directe, po- cînd cum am putut orice încercare de lență pe pămîntul Moldovei. Înțeleg, agi compatrioți, că acum, cînd orice oră poate spori pierderile de vieți omenești, evinovate, fiecare dintre Dumneavoastră are în drept să aștepte de la conducerea statului nu atît apeluri, cît decizii și ac- uni care ar dezlega odată și pentru tot- deauna acest nod încîlcit al vremii.

Iată de ce nici nu cutez să mai repet cele îndemnuri pe care eram nevoit, dar e dator, să le fac ori de cîte ori pretin- liderii separatiști recurgeau la mîrșa- ele lor metode de tensionare a situației pentru a ne întoarce înapoi sub flamurile ții ale urîtării de neam și sclaviei. De apt, mă adresam oamenilor de bună cre- ință din raioanele din stînga Nistrului, din localitățile cu populație găgăuză ma- joritară, către întregul popor, nutrind totodată speranța că se vor astîmpăra în sfîrșit și aceia de ne vor doar răul.

Slavă, pînă ieri am crezut în aceasta și în noaptea de două spre trei noiembrie 1990, cînd la telefon, de la Moscova, prin intermediul radioteleviziunii naționale, ca să mă audă întreaga republică, implo- ram: «Oameni buni, opriți-vă!». Atunci în ultimul moment s-au evitat clocniri masive, care puteau să se soldeze cu mii de cadavre atît la Criuleni—Dubăsari, cît și la Varnița — Tighina, în alte localități.

O speranță pentru rezolvarea pașnică a problemei urma să însemne și poziția Rusiei, Belarusiei și Ucrainei ca rezultat al vizitelor preconizate pentru 12—13 decembrie anul trecut în capitalele acestor țări. Viețile omenești curmate în apropierea Dubăsarilor în dimineața de 13 decembrie au topit și această speranță. Apelul la rațiune din nou nu a fost auzit, pentru clica lui Smirnov și Maracuța devenind, de fapt, o regulă ca la orice pas concret al nostru pe calea făuririi pașnice a statului independent să răspundă cu noi omoruri și fărădelegi. La 2 martie curent pe separatiști i-a înfuriat la nebunie decizia primirii Republicii Moldova în O.N.U. și s-au năpustit cu blindatele asupra populației pașnice, care nu le împărtășește concepțiile aberante. Ultimul atac mișelesc din 23 martie, soldat cu noi victime este o urmare a reacției agonice la Declarația șefilor de state ale C.S.I. prin care se proclamă drept element de bază al politicii lor în relațiile cu Republica Moldova păstrarea integrității ei teritoriale.

Cercul izolării totale — internă și internațională — a teroriștilor smirnovișt- se îngustează pe zi ce trece. Pînă și mercenarii-kazaci prind avut de seama cu cine au de a face. A depășit cadrul național neîmpăcarea și ura populației băștinașe. Sînt deciși să-și jertfească viața pentru libertatea oamenilor de aici acei care le vin în ajutor din partea dreaptă a Nistrului.

Tentativa transformării unei părți componente a statului independent Moldova în lagăr de concentrare militaro-comunist va eșua neapărat, întrucît aceasta nu o va permite puterea noastră supremă — Poporul. Conducerea Republicii, care are mandatul încrederii Poporului, va fi întotdeauna cu el.

Așadar, cuțitul a ajuns la os, răbdarea e la limită. Cumpătarea, pentru care am pledat mereu, și mulțumesc poporului că m-a ascultat, nu ne mai poate ajuta. Este în pericol Demnitatea noastră de Neam! Să ne-o apărăm cu cinste, dîndu-le ripos- ta cuvenită separatiștilor venetici, trădătorilor Maracuța, Caraman, Chițac și celorlalți de teapa lor.

Subliniez și cu această ocazie că oamenii de bună credință, indiferent de apartenența națională au și vor avea drepturi egale ca cetățeni ai statului independent și democratic — Republica Moldova. Totodată, conform unui decret prezidențial vor fi amnistiați necondiționat toți acei care vor preda benevol armele organelor de drept ale Republicii Moldova.

Decretarea stării excepționale pe întreg teritoriul republicii este condiționată de situația agravată la maximum ca rezultat al acțiunilor criminale în stînga Nistrului ale forțelor proimperiale. În același timp, cînd dintr-o parte sîntem amenințați de moarte, din alta ni se adresează neîncetat critici nejustificate.

Deci, în perioada acțiunii stării excepționale, toți cetățenii țării sînt obligați să respecte întocmai prevederile respectivului Decret prezidențial, să îndeplinească dispozițiile organelor executive locale legale și celor superioare lor.

Compatrioți! E ora cînd nu mai putem amîna să facem ordine în casa noastră proprie așa cum găsim noi de cuviință. Această decizie, acest apel este în deplină corespundere cu principiile forurilor internaționale vizînd drepturile fundamentale ale omului.

Ajunge! Nu mai putem admite batjocura smirnoviștilor și andreevistelor. Rog să fiți pregătiți moral ca în orice clipă să răspundeți la chemarea Patriei, care se află în mare pericol. Să fim uniți și vom învinge!

Dumnezeu să ne ajute!

Mircea SNEGUR.

26 martie 1992

DECRETUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Cu privire la decretarea stării excepționale pe întreg teritoriul Republicii Moldova

De mai bine de doi ani poporul iubitor de pace al Moldovei este supus hărțuielilor și umilințelor, drepturile și interesele lui legitime sînt încălcate de diferiți aventurieri, care și-au părăsit patria și au venit în republica noastră în căutarea fericirii. Fiind sprijiniți din afară, dînd dovadă de o impertinență, cum rar poate fi întîlnită în istorie, ei au creat în partea de pe malul sting al Nistrului din Moldova un pseudostat și, înarmîndu-se pînă în dinți cu cel mai modern armament al Armatei Sovietice, s-au ridicat acum în apărarea lui împotriva pericolului de ei înșiși inventat din partea populației băștinașe — cetățeni de diferite naționalități, care de-a lungul secolelor au trăit în pace și înțelegere.

Conflictul politic declanșat de ei și sprijinit din afară a degenerat din reavoința acestor pretendenți la «pămînturile rusești străvechi» într-un conflict armat. Confruntarea a atins punctul culminant. Măsurile concrete, întreprinse de Parlamentul și Guvernul republicii, pentru reglementarea conflictului prin mijloace politice, în pofida sprijinului poporului moldovenesc iubitor de pace, nu s-au încununat de succes. Orice asemenea măsuri, propuneri sînt respinse de către separatiști apriori și în cel mai obraznic mod. Ei nu vor să-și pleace urechea la glasul rațiunii, nu vor și nici nu pot în virtutea concepției lor despre lume orîjate în totală comunistă, fascistă, închizînd în partea stîngă a Nistrului toate structurile de stat legale, creînd un vid informațional și lipsind astfel populația de dreptul legitim la informație obiectivă, separatiștii au creat în Transnistria o situație de psihoză în masă, de frică permanentă în așteptarea «atacului românilor», D.P.D.S. etc.

În pofida faptului că Republica Moldova a fost recunoscută de comunitatea mondială drept stat independent și membru cu drepturi depline al O.N.U., liderii separatiști continuă să intimideze oamenii cu pericolul «unirii cu România». Mai mult decît atît, separatiștii caută în fel și chip să antreneze în acest conflict armata a 14-a a trupelor unificate ale Comunității Statelor Independente. Speculînd sentimentele umane ale soldaților și ofițerilor, care nu se încumetă să aplice forța împotriva femeilor, maselor de oameni agitați, adepții separatiștilor pătrund cu forța la obiectivele militare, sparg ușile depozitelor, își însușesc prin violență arme de foc și tehnică de luptă. Acei care nu doresc să contribuie la declanșarea războiului civil sînt insultați, răpiți, maltratați, supuși unei terori sistematice, sînt învinuiți de trădare.

Intimidată și înșelată, în acest fel, o parte a populației din această zonă, fiind stăpînită de sentimentul fricii, firesc în asemenea situație, pentru sine și pentru copiii lor, au pus mîna pe armă, fără a se gîndi că comit o crimă împotriva propriului popor. Kazacii și gardiștii îi izgonesc din casele lor pe moldoveni, reprezentanții altor popoare — numai pentru faptul că ei se pronunță pentru o Moldovă pașnică, unică și indivizibilă. Persoanele indezirabile sînt exterminate în sensul adevărat al cuvîntului. Se trage fără nici un avertisment.

Atrocitățile la care se dedau bandiții în raioanele de pe malul sting al Nistrului din republică au întrecut pînă și fărădelegile fasciștilor. Aceasta nu este altceva decît un genocid față de populația băștinașă.

O asemenea situație nu mai poate fi tolerată.

În scopul neadmiterii escaladării în continuare a încordării, asigurării securității statului și integrității teritoriale a republicii, întru executarea Hotărîrii Parlamentului Republicii Moldova din 19 martie 1992 «Cu privire la măsurile de normalizare a situației politice în republică» în ceea ce privește restabilirea structurilor legale ale puterii de stat și administrației de stat, apărării drepturilor cetățenilor de pe malul sting al Nistrului și călăuzindu-mă de punctul 13 al articolului 113[a] din Constituția Republicii Moldova, articolele 1, 2, 3, 12 și 13 din Legea Republicii Moldova «Cu privire la regimul juridic al stării excepționale și formelor speciale de administrare în Republica Moldova» **hotărăsc:**

1. Se decretează pe întreg teritoriul Republicii Moldova starea excepțională.

2. Se instituie conducerea directă a republicii de către Președintele Republicii Moldova prin intermediul Consiliului Suprem de Securitate al Republicii Moldova.

3. Pentru asigurarea conducerii teritoriilor în condițiile stării excepționale, președinții comitetelor executive raionale, primarii orașelor de subordonare republicană să formeze și să aprobe de urgență comitete excepționale speciale formate din 11—15 persoane.

4. Comitetele excepționale speciale se învestesc cu împuterniciri speciale pe teritoriile lor, prevăzute de articolul 3 din Legea Republicii Moldova «Cu privire la regimul juridic al stării excepționale și formelor speciale de administrare în Republica Moldova».

5. Pentru asigurarea executării măsurilor stării excepționale și formei speciale de conducere sînt antrenați lucrătorii organelor de drept și forțele Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Securității Naționale al Republicii Moldova, Ministerului Apărării al Republicii Moldova, care acționează pe baza Constituției și a altor Legi ale Republicii Moldova.

6. Ministerul Securității Naționale al Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, celelalte organe de drept, în interacțiune cu unitățile în proces de formare ale Armatei Naționale, să ia toate măsurile necesare prevăzute de Lege pentru:

lichidarea și dezarmarea formațiunilor înarmate nelegitime, căutarea și reținerea, trăgerea la răspundere penală a tuturor celora care au comis crime de stat grave și alte crime împotriva organelor de stat și populației pașnice a republicii;

asigurarea pazei, securității și a condițiilor necesare pentru activitatea organelor provizorii speciale ale puterii de stat și administrației de stat;

controlul cuvenit asupra trecerii Graniței de Stat, neadmiterea sosirii în republică a kazacilor, mercenarilor și altor elemente criminale, dezarmarea și deferirea justiției a cetățenilor care s-au încadrat în formațiunile înarmate nelegitime și cei care au luat parte la acțiuni anticonstituționale;

evidența celor care vor preda benevol armele și mijloacele organelor legale ale puterii în vederea soluționării ulterioare a chestiunii privind amnistierea lor;

susținerea și acordarea de ajutor cetățenilor Republicii Moldova care s-au văzut nevoiți să se ridice în apărarea ei și în apărarea drepturilor lor legitime cu arma în mînă.

7. Se propune încă o dată inițiatorilor și compilicilor creării așa-numitei republici moldovenești nistrene, formațiunilor ei înarmate nelegitime să le dizolve și să se predea benevol organelor de drept pentru soluționarea chestiunii privind răspunderea penală sau altă răspundere pentru cele comise.

8. Prezentul Decret intră în vigoare de la ora 20.00 ora locală, 28 martie 1992 și acționează pînă la suspendarea situației excepționale.

* * *

Fac apel către toți oamenii de bună credință, către toți locuitorii din raioanele din stînga Nistrului ale Republicii Moldova care doresc pace și liniște, să se unească în jurul organelor de drept și al altor organe ale puterii legale de stat și să le acorde tot concursul în munca lor complexă și periculoasă de reinstaurare a păcii și ordinii în republică.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova.

or. Chișinău, 28 martie 1992

LEGEA

REPUBLICII MOLDOVA

Cu privire la regimul juridic al stării excepționale și la formele speciale de guvernare în Republica Moldova

Prezenta Lege stabilește condițiile politice, juridice, economice, sociale, administrativ-organizatorice și de altă natură de decretare a stării excepționale pe teritoriul Republicii Moldova sau în unele raioane, orașe și zone ale ei, precum și modul de introducere a formelor speciale de guvernare pe anumite teritorii (raioane, orașe, zone) ale republicii, statutul juridic al organelor care exercită forme speciale de guvernare, determină particularitățile activității organelor locale ale puterii de stat și ale administrației de stat, a întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de stat, cooperatiste (colective), obștești și de altă natură, precum și a cetățenilor în condițiile formelor speciale de guvernare, modul și condițiile anulării stării excepționale.

Decretarea stării excepționale și introducerea unor forme speciale de guvernare are ca scop normalizarea cît mai grabnică a situației, restabilirea legalității și ordinii de drept.

TITLUL I

CONDIȚIILE ȘI MODUL DE DECRETARE A STĂRII EXCEPȚIONALE PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 1. Starea excepțională constituie o măsură provizorie, decretată de Parlamentul Republicii Moldova sau de Președintele Republicii Moldova în conformitate cu Constituția Republicii Moldova și cu prezenta Lege, în interesele asigurării securității cetățenilor Republicii Moldova, legalității și ordinii de drept în cazuri de calamități naturale, accidente mari și catastrofe, epidemii, epizootii, dezordini de masă și în alte circumstanțe excepționale.

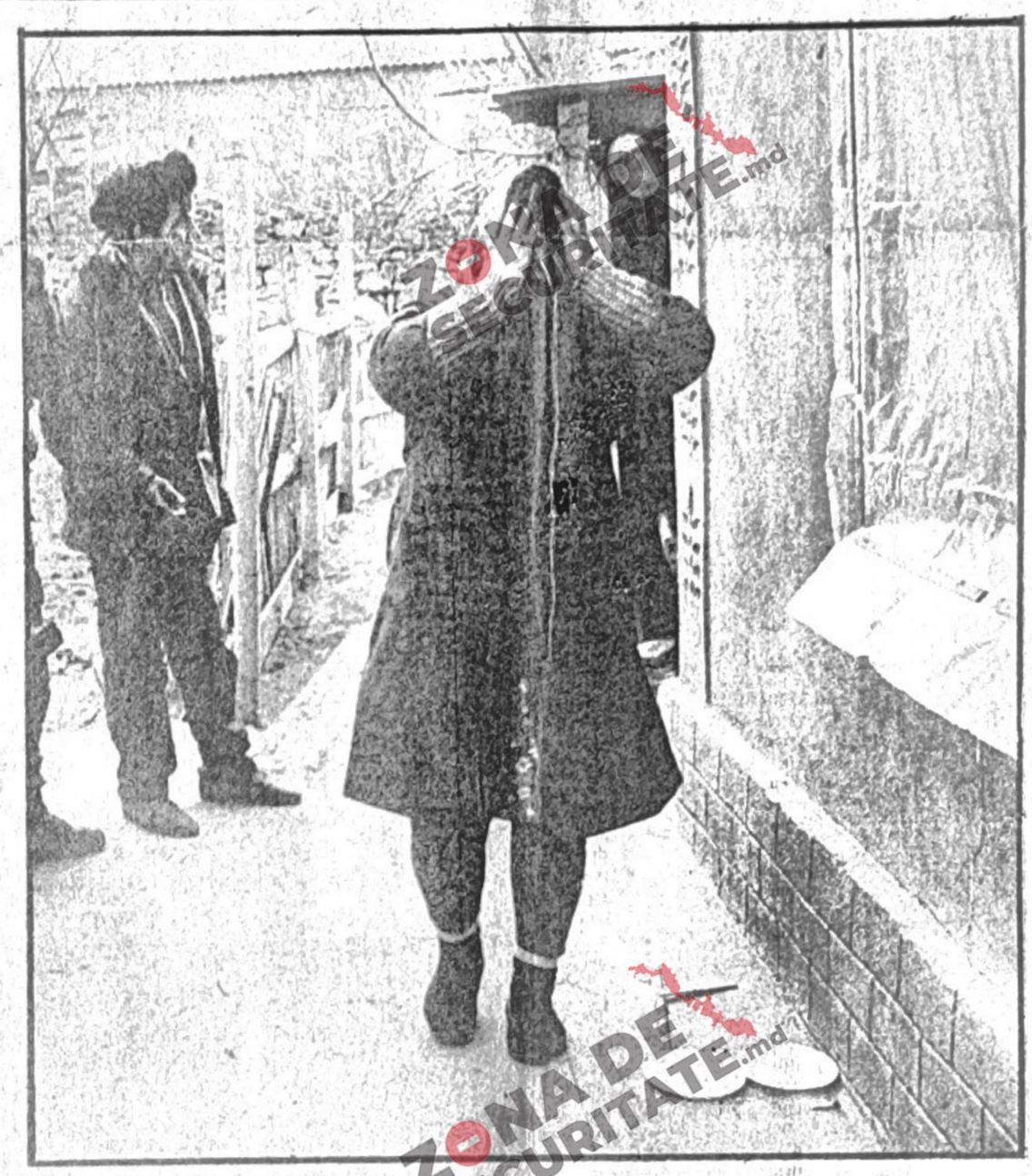
Hotărîrea privind declararea stării excepționale pe teritoriul Republicii Moldova, în unele raioane, orașe și zone ale republicii se adoptă de Parlamentul Republicii Moldova cu votul majorității simple din numărul total al deputaților poporului din Republica Moldova sau de Președintele Republicii Moldova, în mod individual, atît din proprie inițiativă, cît și la propunerea Guvernului Republicii Moldova, a Sovietelor locale de deputați ai poporului din republică.

Articolul 2. La decretarea stării excepționale se indică motivele adoptării unei atare hotărîri, termenele și hotarele teritoriale ale acțiunii ei.

Parlamentul Republicii Moldova sau Președintele Republicii Moldova sînt în drept să anuleze starea excepțională pînă la expirarea termenului stabilit sau să prelungească starea excepțională, dacă n-au fost eliminate circumstanțele ce au servit motiv pentru decretarea ei și dacă Legea nu prevede un alt mod de prelungire.

Hotărîrea privind introducerea, anularea sau prelungirea stării excepționale intră în vigoare din momentul adoptării ei, dacă nu se stipulează altfel, și este adusă imediat la cunoștința publică.

(Sfîrșit în pag. 2).



Fotografie de Serghei VORONIN.

Meditații pe prispa casei

Viitorul depinde de noi

SÎNT plugar. Mai mulți ani în șir cresc pîine pe pămînturile Transnistriei și niciînd nu m-am ocupat de politică. Politica, mi-am zis eu de fiecare dată, ține de obligațiunile politicienilor și nicidecum de ale celora de la coarnele plugului. Cele ce se întîmplă însă acum în partea stîngă a Nistrului, cred, nu-l pot lăsa indiferent pe nimeni. De aceea am hotărît să-mi spun și eu părerile.

Mai întîi de toate, nu pot înțelege pe ce se bazează separatiștii transnistreni, acționînd de unii singuri, din buna lor voință, dar de fiecare dată vorbind din numele tuturor locuitorilor. Dacă într-adevăr politica promovată de ei ar corespunde majorității populației din partea stîngă a Nistrului, atunci fiți siguri, n-ar mai avea loc atîtea confruntări soldate pînă la urmă cu curmări de vieți omenești. Asta-i una la mînă.

A doua: sosirea mercenarilor-cazaci angajați pe bani grei care, de altfel, tot de pe spinarea oamenilor sînt luați, este canalizată de scopurile meschine ale aventurierilor politici, trădătorilor de Patrie, și neam de alde Diukarev, Finaghin, Smirnov, Caraman și Maracuță. Tot la moara lor toarnă insistent apă și organele procomuniste de informare în masă.

Da, moldoveanul i-a primit pe toți cîndva, încălzindu-i și hrănindu-i. I-a primit cu gîndul că mai apoi se vor încadra cu toții în munca de făurire, dar...

Cînd te uiți mai bine — de lucrat n-are cine, deși orășelul nostru crește văzînd cu ochii. Deja nu ajunge pămînt pentru construcția caselor. Cele mai fertile terenuri se dau în stăpînirea oamenilor veniți de pe aiurea. Chiar și casele strămoșilor noștri tot străinilor se vînd pe un preț de nimic. Și poate n-ar mai fi el prăpădul lumii dacă acești «călători» sosiți cu traiul în Moldova ar contribui și ei cît de cît la propășirea gospodăriei, a raionului. Firește, cu cît mai multă producție agricolă vom produce și vom expedia, cu atît mai bine vom trăi. Deci de noi și numai de noi depinde viitorul nostru — și nu de cazacii-mercenari năvăliți cu arma în mînă. Mai devreme sau mai tîrziu vor înțelege și ei neapărat acest lucru.

Vasile GURDUZ,
inginer în colhozul «1 Mai» raionul Slobozia.

Zice-o vorbă din bătrîni

- **Bucuria mare e și cea mai scurtă.**
- **Briciul prea ager se știrbă.**
- **A intrat vițel și a ieșit de nu-i încap coarnele pe ușă.**
- **Dacă ai bani, ai prieteni și dușmani.**
- **De vorbă bună nu te doare gura.**

Viață politică

LEGEA REPUBLICII MOLDOVA

Cu privire la regimul juridic al stării excepționale și la formele speciale de guvernare în Republica Moldova

(Sfîrșit).

Articolul 3. În condițiile stării excepționale organele puterii de stat și ale administrației de stat, în funcție de circumstanțe concrete, pot aplica următoarele măsuri:

1) să întărească paza ordinii publice și a obiectelor ce asigură activitatea vitală a populației și a economiei naționale;

2) să evacueze provizoriu cetățenii din zonele ce prezintă pericol pentru trai și să le pună la dispoziție în mod obligatoriu localuri de cazare staționare sau temporare;

3) să instituie un regim special de intrare și ieșire a cetățenilor;

4) să interzică unor cetățeni să părăsească pe un termen stabilit o anumită localitate, apartamentul (casa) în care locuiesc, să-i expulzeze pe cetățenii care încalcă ordinea publică, ce nu trăiesc pe teritoriul respectiv și să-i trimită pe cont propriu în localitatea în care trăiesc permanent sau peste hotarele teritoriului în care a fost declarată starea excepțională;

5) să ridice temporar de la cetățeni armele de foc, armele albe și munițiile, iar de la întreprinderi, instituții și organizații și tehnica militară de instrucție, materialele explozive și radioactive, substanțele chimice și toxice cu acțiuni drastice;

6) să interzică adunările, mitingurile, procesiunile de stradă, demonstrațiile, spectacolele, manifestările sportive și alte acțiuni de masă;

7) să introducă modificări în planurile întreprinderilor și ale organizațiilor de fabricare și livrare a producției, să stabilească un regim special de lucru pentru întreprinderi, instituții și organizații, să soluționeze alte chestiuni ale activității lor economice;

8) să numească în funcție și să destituie din funcție conducători de întreprinderi, instituții și organizații, să interzică concedierea din proprie dorință a muncitorilor și funcționarilor, cu excepția cazurilor de concediere din motive întemeiate;

9) să utilizeze resursele întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor în scopul prevenirii și eliminării urmărilor circumstanțelor excepționale;

10) să interzică grevele;

11) să antreneze cetățenii apți de muncă în lucrările din întreprinderi, instituții și organizații, precum și în cele de eliminare a urmărilor circumstanțelor excepționale, asigurînd securitatea muncii;

12) să limiteze sau să interzică vînzarea armelor, substanțelor chimice și toxice cu acțiuni drastice, precum și a băuturilor alcoolice și a substanțelor ce conțin alcool;

13) să introducă regim de carantină și să înfăptuiască alte măsuri sanitaro-antiepidemice obligatorii;

14) să limiteze sau să interzică folosirea aparatelor de multiplicat, de radio și teletransmisie, de imprimare audio și video, să ridice mijloacele tehnice de amplificare a sunetului, să instituie controlul asupra organelor de informare în masă;

15) să introducă reguli speciale de utilizare a mijloacelor de telecomunicații;

16) să limiteze traficul de mijloace de transport și să le supună controlului;

17) să introducă restricții de circulație;

18) să suspende activitatea partidelor politice, a organizațiilor obștești, a mișcărilor de masă, a asociațiilor de inițiativă publică care împiedică normalizarea situației;

19) să interzică crearea și activitatea formațiunilor armate ale cetățenilor care nu sînt prevăzute de legislația în vigoare;

20) să verifice actele de identitate în locurile de adunare în masă a cetățenilor, iar în caz de necesitate, dacă există date că unii cetățeni au asupra lor arme, să efectueze controale personale, controale ale mijloacelor de transport și ale altor obiecte.

Articolul 4. Parlamentul Republicii Moldova sau Președintele Republicii Moldova este în drept să anuleze orice hotărîre a organelor ierarhic inferioare și a persoanelor cu funcții de răspundere care activează în localitățile unde a fost instituită starea excepțională.

În scopul coordonării lucrărilor de prevenire sau de eliminare a urmărilor circumstanțelor excepționale, Guvernul Republicii Moldova, Sovietele raionale, orășenești de deputați ai poporului sau organele lor executive pot crea organisme provizorii speciale.

Articolul 5. În perioada stării excepționale conducătorii de întreprinderi, instituții și organizații sînt în drept, în cazuri de necesitate, să transfere muncitori și funcționari, fără consimțămîntul acestora, la lucrări nestipulate în contractul de muncă.

Principiul eligibilității conducătorilor de întreprinderi, instituții și organizații nu se aplică în perioada indicată.

Articolul 6. Pe durata restricțiilor de circulație se interzice aflarea cetățenilor în stradă sau în alte locuri publice fără a avea asupra lor permise eliberate special în acest scop și acte de identitate, precum și aflarea lor în afara locuinței fără astfel de documente.

Persoanele care încalcă ordinea, prevăzută în partea întîi a prezentului articol, sînt reținute de miliție sau de patrulele militare pînă la expirarea restricțiilor de circulație, iar persoanele care nu au asupra lor documente sînt reținute pînă la stabilirea identității lor, însă cel mult pe trei zile; cei reținuți pot fi supuși unui control personal, pot fi supuse controlului și obiectele aflate asupra lor.

Articolul 7. Încălcarea cerințelor stabilite în articolul 3 punctele 3, 4, 6, 10, 12—16, precum și celor prevăzute în partea a doua a articolului șase din prezenta Lege, se pedepsește pe cale administrativă cu amendă în sumă de pînă la o mie de ruble sau cu ținere sub arest pe un termen de pînă la cincisprezece zile dacă aceste încălcări nu sînt pasibile de pedeapsă penală în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 8. Răspîndirea de zvonuri provocatoare, acțiunile ce incită la încălcarea ordinii de drept și la atițarea vrajbei naționale, opunerea activă exercitării de către cetățeni și persoane cu funcții de răspundere a drepturilor legitime și a obligațiilor lor, precum și nesubordonarea premeditată dispozițiilor sau cerințelor legale ale lucrătorului din organele de interne, militarului, membrului drujinei populare sau ale altor persoane aflate în exercițiul funcțiunii sau care își îndeplinesc datoria obștească pentru menținerea ordinii publice, alte acțiuni ce tulbură ordinea publică și liniștea cetățenilor sau încălcarea regulilor de control administrativ, săvîrșite în localitățile în care a fost instituită starea excepțională, se pedepsesc cu amendă în sumă de pînă la o mie de ruble sau cu arest administrativ pe un termen de pînă la treizeci de zile.

Procesele-verbale pentru încălcările menționate mai sus sînt întocmite de împuterniciții organelor de interne sau ai comenditurii localității respective.

Dosarele privind încălcările prevăzute în articolele șapte și opt din prezenta Lege se examinează în timp de trei zile de către judecătorii populari în mod individual sau de către șeful organului afacerilor interne, de adjunctul său, sau de comandantul localității respective.

Articolul 9. Organizarea și conducerea grevei interzise în condițiile stării excepționale, precum și împiedicarea funcționării întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor sînt pasibile de răspundere penală și se pedepsesc cu amendă în sumă de pînă la zece mii de ruble sau cu muncă corecțională de pînă la doi ani sau cu privațiune de libertate pe un termen de pînă la trei ani.

Articolul 10. Judecătoriei Supreme a Republicii Moldova, în condițiile stării excepționale, i se acordă dreptul de a modifica competența teritorială a acțiunilor civile și penale, stabilită de lege.

Articolul 11. Cetățenilor care au avut de suferit în urma circumstanțelor excepționale sau în legătură cu executarea lucrărilor de prevenire sau de eliminare a acestor circumstanțe li se repartizează locaiuri de cazare, li se recuperează paguba materială de către organele de stat, precum și de către întreprinderile, instituțiile și organizațiile respective, li se acordă sprijin la angajarea la lucru, alt ajutor necesar.

Condițiile și modul de repartizare a locaiurilor de cazare, de recuperare a pagubei și de acordare de alte ajutoare necesare se stabilesc de Guvernul Republicii Moldova.

TITLUL II

FORMELE SPECIALE DE GUVERNARE ÎN CONDIȚIILE STĂRII EXCEPȚIONALE ȘI ÎN ALTE CIRCUMSTANȚE EXCEPȚIONALE PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 12. Modul special și provizoriu de administrare a republicii sau a unor teritorii ale ei în legătură cu apariția circumstanțelor excepționale, stabilit de Parlamentul Republicii Moldova sau de Președintele Republicii Moldova în conformitate cu Constituția Republicii Moldova și cu prezenta Lege, reprezintă forme speciale de guvernare în condițiile stării excepționale și ale altor circumstanțe excepționale.

În funcție de conținutul și caracterul circumstanțelor concrete, care au servit temei pentru declararea stării excepționale, precum și în alte circumstanțe excepționale, pe teritoriul Republicii Moldova, în unele raioane, orașe și zone ale republicii, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, pentru apărarea intereselor republicii și securității cetățenilor pot fi instituite următoarele forme de guvernare specială a republicii sau a unor teritorii ale ei:

guvernarea directă a Parlamentului Republicii Moldova, a Președintelui Republicii Moldova, a Președintelui Parlamentului Republicii Moldova, a Guvernului Republicii Moldova, a altui organ sau a altei persoane cu funcții de răspundere, numite de Parlamentul Republicii Moldova, cu suspendarea activității organelor locale ale puterii de stat și ale administrației de stat;

guvernarea directă a Parlamentului Republicii Moldova, a Președintelui Republicii Moldova, a Președintelui Parlamentului Republicii Moldova, a Guvernului Republicii Moldova, a altui organ sau a altei persoane cu funcții de răspundere, numită de Parlamentul Republicii Moldova în condițiile dizolvării organelor locale ale puterii de stat și ale administrației de stat.

Hotărîrea privind instituirea unor forme speciale de guvernare pe teritoriul republicii se adoptă de Parlamentul Republicii Moldova cu votul majorității simple din numărul total al deputaților poporului din Republica Moldova sau de Președintele Republicii Moldova, în mod individual, atît din proprie inițiativă, cît și la propunerea Guvernului Republicii Moldova, în baza avizului comisiilor permanente respective ale Parlamentului Republicii Moldova.

Propunerea privind instituirea unor forme speciale de guvernare a republicii sau a unor teritorii poate fi făcută de organe și de persoane cu funcții de răspundere care, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, au drept de inițiativă legislativă.

Articolul 13. Formele speciale de guvernare pot fi exercitate de:

Parlamentul Republicii Moldova prin intermediul organelor provizorii create de el;

Președintele Republicii Moldova prin intermediul organelor create de el sau persoane cu funcții de răspundere numite de el;

Președintele Parlamentului Republicii Moldova prin intermediul organului creat de el sau persoanei cu funcții de răspundere numite de el;

Guvernul Republicii Moldova din însărcinarea Parlamentului Republicii Moldova sau a Președintelui Republicii Moldova prin intermediul organului special creat de el;

persoana cu funcții de răspundere, numită de Parlamentul Republicii Moldova.

Hotărîrea privind utilizarea unui sau altui organ la exercitarea formelor speciale de guvernare a republicii sau a unor teritorii ale ei în condițiile stării excepționale sau în alte circumstanțe excepționale se adoptă de Parlamentul Republicii Moldova sau de Președintele Republicii Moldova.

Articolul 14. Formele speciale de guvernare a republicii sau a unor teritorii ale ei pot fi instituite în următoarele împrejurări:

1) la decretarea stării excepționale pe teritoriul republicii sau în unele raioane, orașe și zone ale ei;

2) la necesitatea suspendării activității organelor locale ale puterii de stat și ale administrației de stat, dacă ele nu asigură îndeplinirea corespunzătoare a funcțiilor lor;

3) la necesitatea dizolvării organelor locale ale puterii de stat și ale administrației de stat, ca urmare a activității lor ilegale, anticonstituționale.

Formele speciale de guvernare a republicii sau a unor teritorii ale ei pot fi instituite și în alte circumstanțe excepționale care pun în pericol interesele republicii și securitatea cetățenilor.

Articolul 15. La instituirea formelor speciale de guvernare se arată motivele adoptării deciziei, termenul și hotarele teritoriale ale acțiunii lor.

Parlamentul Republicii Moldova, Președintele Republicii Moldova sînt în drept să anuleze acțiunea formelor speciale de guvernare pînă la expirarea termenului stabilit sau să prelungească acțiunea lor, dacă nu au fost eliminate circumstanțele ce au servit temei pentru instituirea lor și dacă legea nu stabilește un alt mod de prelungire.

Acțiunea formelor speciale de guvernare a unor raioane, orașe și zone în condițiile dizolvării organelor locale ale puterii de stat și ale administrației de stat încetează din momentul alegerii noii componențe a Sovietelor locale de deputați ai poporului din aceste teritorii și creării organelor lor executive și de dispoziție.

Hotărîrea privitoare la dizolvarea organelor locale ale puterii de stat și ale administrației de stat se adoptă de Parlamentul Republicii Moldova în conformitate cu articolul 97 din Constituția Republicii Moldova sau de către Președintele Republicii Moldova în conformitate cu articolul 113[4] punctul 14 din Constituția Republicii Moldova.

Hotărîrea privind instituirea, anularea sau prelungirea formelor speciale de guvernare intră în vigoare din momentul adoptării, dacă nu se stipulează altfel, și se dă publicității imediat.

Articolul 16. Organele care exercită formele speciale de guvernare a republicii sau a unor teritorii ale ei sînt în drept să aplice măsurile prevăzute în articolul 3 din prezenta Lege;

să suspende activitatea Sovietelor locale de deputați ai poporului, a organelor lor executive și de dispoziție, să îndeplinească temporar funcțiile lor;

să adreseze organelor centrale ale puterii de stat și ale administrației de stat ale Republicii Moldova propuneri în problemele dezvoltării de stat, economice și social-culturale a teritoriilor subordonate;

să includă în subordinea lor orice întreprindere, instituție și organizație aflată în localitatea respectivă, în modul stabilit de Guvernul Republicii Moldova.

Hotărîrile organului sau ale persoane cu funcție de răspundere ce exercită formele speciale de guvernare a republicii sau a unor teritorii ale ei în chestiunile ce țin de competența lor, în conformitate cu prezenta Lege, sînt obligatorii pentru toate ministerele, departamentele și organizațiile republicii, pentru conducătorii lor, precum și pentru conducătorii întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor aflate pe teritoriile respective.

În perioada acțiunii formelor speciale de guvernare a republicii sau a unor teritorii ale ei pot fi aplicate și măsuri prevăzute de articolele 4, 5, 6, 10, 11 din prezenta Lege.

Articolul 17. Încălcarea prevederilor indicate în articolul trei punctele 3, 4, 6, 10, 12—16, precum și celor prevăzute în partea întîi a articolului 6 din prezenta Lege în perioada acțiunii formelor speciale de guvernare se pedepsește pe cale administrativă cu amendă în sumă de pînă la cincisprezece mii de ruble sau cu ținere sub arest pe un termen de pînă la cincisprezece zile, dacă aceste încălcări nu sînt pasibile de pedeapsă penală în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 18. Săvîrșirea acțiunilor prevăzute în partea întîi a articolului 8 din prezenta Lege în perioada acțiunii formelor speciale de guvernare se pedepsește cu amendă în sumă de pînă la o mie cinci sute de ruble sau cu arest administrativ pe un termen de pînă la treizeci de zile.

Procesele-verbale pentru încălcările menționate mai sus sînt întocmite de împuterniciții organelor de interne.

Dosarele încălcărilor prevăzute în articolele 17 și 18 din prezenta Lege se examinează în timp de trei zile de către judecătorii populari în mod individual sau de către șeful organului afacerilor interne, sau de adjunctul lui.

Articolul 19. Acțiunile prevăzute în articolul 9 din prezenta Lege, săvîrșite în perioada acțiunii formelor speciale de guvernare, sînt pasibile de răspundere penală și se pedepsesc cu amendă în sumă de pînă la cincisprezece mii de ruble sau cu munci corecționale pe un termen de pînă la doi ani sau cu privațiune de libertate pe un termen de pînă la cinci ani.

Mircea SNEGUR,
Președintele Republicii Moldova.

or. Chișinău,
4 octombrie 1990.

Atitudine

Timpul demnității

EVENIMENTELE din Transnistria au scos în evidență încă o fațetă a sensului adînc al titlului romanului druțian «Povoara bunătății noastre». Am fost buni în 1775, am rămas blajini în 1812, apoi în 1940 și mai încoace, încît toți veneticii, cotropitorii, colonizatorii, altfel zis ocupanții, s-au pomenit dezmierdați cu nume alese — eliberatori și frați mai mari. Cîte unul dintre noi înțelegea totul sau aproape totul, dar cum deschidea gura era dăngăluit cu numele odios — naționalist, proromân etc. Am avut și de acei care au încercat să acționeze în sensul despovărării de bunătatea ucigătoare, îi mai vedem printre noi pe Alexandru Usatiuc Ghiorghe Ghimpu, Mihai Morosanu.

Dar știam cît de buni, că am ajuns proștiți cum nu se mai află. Cînd veneticii au pornit greve împotriva hotărîrilor sesiunii a 13-a din august 1989, ne-am sfiit să-i tragem la răspundere. Cînd curajul ocupanților a crescut în zilele puciului din 1991, din aceeași bunătate soră cu prostia am ratat ocazia de a ne curăți de rîia neocomunistă.

Acum e greu, e rău, pentru frații noștri de sînge de la Grigoriopol și Dubăsari e insuportabil. Rușii, în majoritate militari sau foști militari, sînt exponenți fideli ai Moscovei și se simt susținuți de nădejde. Parte de ucraineni au căzut demult sub influența celor dinții și chiar unii români, lipsiți de conștiința de neam tot din cauza regimului comunist, cîntă la struna veneticilor. Acum li s-au adăugat cazacii, mercenarii de cea mai odioasă rasă.

E greu, e rău, e insuportabil, și conducerea republicii n-are prea mult timp la dispoziție. Se cer măsuri absolut urgente de descîlcire a hățurilor aduse la noi de regimurile apuse. Măcar acum, cînd răsună cîte o voce în apărarea noastră, ca cea exprimată din partea Cazahstanului, să nu întîrziem.

În acest context e extrem de actuală și necesară poziția ocupată pe parcursul ultimelor zile de către conducerea republicii, poziție ce exprimă pe deplin voința poporului nostru însetat de libertate și independență.

Istoria ne-a convins nu o dată, nu de mai multe ori, că numai o singură dată că rușii nu lasă de bună voie cîștigul încîlcit. Altfel zis, că procedurile noastre «de conciliere» îi satisfac pe deplin, oferindu-i posibilitatea de a-și manifesta în continuare firea nerușinată și hrăpăreață, înjosindu-ne cum numai ei e în stare.

Ajunge să mai fim buni!

E timpul să ne manifestăm demnitatea.

Ion CIOCANU.

P.S. Rog redacția să transfere onorariul ce mi se cuvine pe contul 707703 de ajutorare a refugiaților din Transnistria.

De ce se tem, de aceea nu vor scăpa

PRIMA ședință a comitetului excepțional raional Rezina format conform Decretului respectiv al Președintelui Republicii cu participarea tuturor primarilor, conducătorilor unităților de producție și serviciilor raionale a avut loc simbătă după amiază. Președintele comitetului dat di Nicolae Proca, președinte al executivului raional, i-a informat pe cei prezenți despre conținutul decretului și legii cu privire la regimul juridic al stării excepționale. In corespundere cu aceste documente au fost determinate măsurile de rigoare la care s-a procedat imediat. La executivul raional, la primăriile din sate a fost organizat serviciul permanent, din rîndul activiștilor locali a fost întărită paza obiectelor de importanță vitală. S-a instituit un control strict al mijloacelor de transport, cît și a procesului de asigurare a populației cu mărfuri și produse. Ținînd cont de faptul că decretul a fost emis simbătă, iar duminică și luni ziarele republicane nu apar (populația însă în asemenea cazuri are nevoie de o informație obiectivă, mai ales într-o regiune ca a noastră) am hotărît să edităm un număr special al ziarului «Farul nistrean», în care au fost inserate Decretul Președintelui, Legea sus pomenită și Adresarea dl Snegur către poporul republicii; un interviu cu dl Proca, informații și corespondențe despre evenimentele de ultimă oră. De menționat că și oficiile poștale din raion au lucrat simbătă și duminică, furnizînd populației informațiile necesare.

Deși lumea e îngrijorată de situația creată, starea de lucruri în raion rămîne deocamdată normală, sînt în toi lucrările de primăvară în vii, livezi. In sere și pe lanuri. S-au bucurat țăranii și de ploaia din ultimele zile, venită ca la comandă.

Dar cînd vine vorba de evenimentele din stînga Nistrului, fețele lor se acoperă cu o umbră de îngrijorare și firesc, acțiunile separatiștilor ne costă prea scump. Să zicem, ani la rînd economia Rezinei și a Ribniței a fost legată într-un singur nod, ceea ce azi provoacă mari probleme. Podul vechi, închis pentru transportul auto, putea fi exploatat în continuare de mîile de oameni ce lucrează în cele două orașe nistrene. Insă la indicația autorităților ribnițene el a fost demontat. De cîteva zile nu circulă transportul nici pe podul nou: gardiștii au transformat capul de pod Ribnița într-un adevărat bastion. Se vede, fiind cuprinși de frică. Dar vorba ceea: «De aceea nu vor scăpa».

Tudor IAȘCENCO
or. Rezina.



În prima linie de foc...

Fotografie de Serghei VORONIN.

Chezășie a victoriei

UNII consideră că Decretul cu privire la declararea stării excepționale pe întreg teritoriul Moldovei a fost semnat cu o anumită întîrziere, noi, cei de la pămînt, ne conducem de zicala: «graba strică treaba».

Ce am izbutit să întreprindem? În toate satele ce intră în componența primăriei Copăceni au fost organizate detașamente de voluntari ce țin sub un control strict sectoarele mai importante de producție, alte obiecte de menire socială. Au fost întocmite listele celora care și-au dat consimțămîntul să apere integritatea Moldovei.

Un mare ajutor material, moral s-a acordat refugiaților din stînga Nistrului, care pe teritoriul primăriei noastre. Totodată sfatul femeilor a hotărît să colecteze produse alimentare, îmbrăcăminte, călțăminte pentru copiii care au suferit în urma dezmățului separatiștilor.

Într-un cuvînt, Decretul Președintelui Mircea Snegur ne consolidează în decizia fermă de a ne apăra suveranitatea și independența, drepturile fiecărui cetățean al republicii.

Nicolae BOSTAN,
primarul satului Copăceni, raionul Singerei.